

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
для студентів 2 курсу заочного факультету (3-й семестр)
2025 – 2026 н.р.

ЗАГАЛЬНІ МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

Для вивчання питань кожної теми і правильного вирішення запропонованих практичних завдань слід брати до уваги такі методичні поради. У першу чергу, варто проаналізувати відповідні статті Загальної частини КК України, а де це потрібно, звернутися також і до положень його Особливої частини, нормативно-правових актів іншої галузевої належності; вивчити певні розділи підручника та іншу рекомендовану літературу; опрацювати конспект лекції з відповідної теми. Працюючи з нормативно правовими актами, слід щоразу ретельно перевіряти їх актуальну редакцію, використовуючи, зокрема, електронні інформаційно-пошукові системи «Законодавство», «Ліга» та інші електронні бази даних. Знайомлячись з матеріалами судової практики, варто враховувати можливі зміни правових позицій Верховного Суду.

Вирішуючи конкретне завдання, слід уважно вивчити його фактичні обставини, з'ясувати сутність поставлених питань, знайти конкретні приписи кримінального закону, на підставі яких потрібно дати відповідь. Якщо умови завдання передбачають можливість альтернативного рішення, їх обов'язково необхідно навести для обговорення. Відповідь треба викласти в письмовій формі з належною аргументацією і обов'язковим посиланням на джерела. У проєкті рішення доцільно залишати поля для внесення можливих виправлень і уточнень під час проведення практичних занять. Зверніть увагу на те, що рішення задачі має бути виключно в межах теми, яка вивчається. Звертатися до статей Особливої частини потрібно лише в тому випадку, якщо про це прямо зазначено у запитанні. Кваліфікувати вчинене особою суспільно небезпечне діяння та доводити ознаки складу відповідного кримінального правопорушення не потрібно, оскільки це виходить за межі предмету вивчення загальної частини кримінального права як навчальної дисципліни.

Рішення задачі потрібно розпочати із зазначення теми, на знання якої ця задача розрахована. Далі потрібно виписати питання, які наведені після фабули задачі, та послідовно надати на кожне з них розгорнуту та аргументовану відповідь. Зазвичай така відповідь передбачає ознайомлення із певним поняттям та його ознаками. Необхідно виписати визначення цього поняття, навести ознаки, які його характеризують, та розкрити їх зміст. Якщо визначення цього поняття закріплено у відповідній статті Загальної частини КК України, то, окрім визначення даного поняття, потрібно зазначити частину та номер цієї статті. Посилатися потрібно не лише на норми кримінального закону, але й на норми Конституції України, якщо їх можна використати під час вирішення задачі. Окрім розкриття змісту ознак певного поняття, потрібно довести їх наявність у конкретній ситуації, яка описана у фабулі задачі. Рішення кожної задачі має закінчуватися стислим висновком.

На практичних заняттях студент коротко резюмує фабулу завдання і детально презентує своє рішення. Також він може брати участь в обговоренні результатів, представлених колегами по навчальній аудиторії, пропонувати

альтернативні шляхи вирішення завдання, надавати додаткові аргументи, контраргументи й пропозиції. Наприкінці заняття викладач робить остаточний висновок, аналізуючи результати дискусії, розглядаючи допущені помилки й пропонуючи шляхи їх усунення.

Список рекомендованої літератури.

Загальна частина: підручник / В. Я. Тацій, В. І. Тютюгін, В. І. Борисов та ін.; за ред.: В. Я. Тація, В. І. Тютюгіна, В. І. Борисова. 6-те вид., перероб. і допов. Харків : Право, 2020. 584 с.

Кримінальний кодекс України. Науково-практичний коментар : у 2 т. / за заг. ред. В. Я. Тація, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна. 5-те вид., допов. Т. 1 : Загальна частина / Ю. В. Баулін, В. І. Борисов, В. І. Тютюгін та ін. Харків: Право, 2013. 376 с.

Питання кримінального права у рішеннях Конституційного Суду України: навч. посібник / упоряд.: Л.П. Брич, О.І. Денькович, Л.В. Курило, В.С. Ясеницький; вид. друге, допов. Львів: ЛьвДУВС, 2015. 264 с.

Правові позиції Європейського суду з прав людини: аналітичний огляд / О.М. Дроздов, О.В. Дроздова; за заг. ред. О.М. Дроздова, М.С. Ковтун, В.І. Ковтуна. Харків: Фактор, 2018. 624 с.

Рішення Європейського суду з прав людини в кримінальних справах. Захист життя, здоров'я, честі та гідності / за заг. ред. В.С. Ковальського. Київ: Юрінком Інтер, 2019. 296 с.

Практика застосування Верховним Судом України положень Загальної частини Кримінального кодексу України / уклад. О. П. Горох; за заг. ред. А. А. Музики. Київ : Центр учбов. л-ри, 2017. 524 с.

Правові висновки Верховного Суду України щодо застосування норм кримінального права (2011-2017 роки) / уклад. О. П. Горох, А. А. Музика ; за заг. ред. А. А. Музики. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 845 с.

Правові висновки Верховного Суду (кримінальна юрисдикція) за 2018 рік / упоряд.: Н. О. Антонюк, П. П. Андрушко. Київ : Правова єдність : Алерта, 2019. 342 с.

Тема. Закон про кримінальну відповідальність. Чинність закону про кримінальну відповідальність у часі і просторі

1. У серпні 2019 р. Сергій ухилювався від сплати податків на суму 3.000.000 грн і за цим фактом було відкрите кримінальне провадження за ознаками кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 212 КК (ухилення від сплати податків у великому розмірі). Законом України «Про внесення змін до Кримінального кодексу та Кримінального процесуального кодексу щодо зменшення тиску на бізнес» від 18.09.2019 р. до ст. 212 КК були внесені зміни, зокрема, підвищено значний, великий та особливо великий розміри суми несплачених податків і змінено санкції частин 1 і 2 названої статті.

З якого часу набрала чинності нова редакція ст. 212 КК? Чи має вона зворотну дію в часі? За якою редакцією ст. 212 КК має бути кваліфіковане

діяння, вчинене Сергієм?

2. Громадянин України Петро незаконно в Україні придбав вогнепальну зброю, яку згодом передав на території Польщі громадянину Литви Шарунасу для вчинення умисного вбивства громадянина Польщі – Якуба. Того ж місяця, Шарунас, пострілом у груди з цього пістолета, вбив Якуба.

Назвіть принципи чинності кримінального закону в просторі. Чи можна Петра та Шарунаса притягнути до кримінальної відповідальності за умисне вбивство на підставі КК України? Аргументуйте свою відповідь, посилаючись на відповідні статті КК України.

Чи змінилось би рішення, якби Шарунас був громадянином України, а Петро – громадянином Литви?

Т е м а. Кримінальне правопорушення та його види

3. Петров, бажаючи похизуватися власною майстерністю перед друзями, показав їм купюру номіналом 100 доларів, яку він виготовив самостійно і яку було дуже важко відрізнити від справжніх грошей. При цьому він пояснив, що використовує її як закладку для книг і йому був цікавий сам процес її виготовлення.

Ознайомтеся із розділом VII Особливої частини КК України. Чи є вчинене Петровим діяння кримінальним правопорушенням? Аргументуйте свою відповідь, аналізуючи ознаки кримінального правопорушення, закріплені у ч. 1 ст. 11 КК України.

4. I варіант: Бровченко вчинив умисне вбивство, за яке його на підставі ч. 1 ст. 115 КК України було засуджено до 8 років позбавлення волі.

II варіант: у 2021 р. Бровченко вчинив крадіжку, за яку на підставі ч. 1 ст. 185 КК його було засуджено до 5 років обмеження волі.

III варіант: Бровченко вчинив кримінальне правопорушення, передбачене ч. 1 ст. 240 КК України, за яке його було засуджено до штрафу в розмірі 500 н.м.д.г.

Яку класифікацію кримінальних правопорушень передбачає КК України? Які критерії покладені в основу класифікації? Визначте, до категорії яких кримінальних правопорушень належать діяння, вчинені Бровченком у кожному варіанті.

Яке практичне значення має визначення ступеня тяжкості конкретного кримінального правопорушення? Аргументуйте відповідь, посилаючись на відповідні положення КК України.

Т е м а. Об'єктивна сторона кримінального правопорушення

5. На автотрасі водій легкового автомобіля з двома пасажирами не впорався з керуванням і врізався в дерево на узбіччі. Автомобілісти Романенко і Дмитренко, які у цей час проїжджали повз місце пригоди, бачили розбиту автівку і закривавлених людей, але не зупинилися. Через їх байдужість загинуло три особи.

Ознайомтеся зі змістом ст. 136 КК. До яких видів складів кримінальних правопорушень за конструкцією об'єктивної сторони належить діяння, передбачене у ч. 3 ст. 136 КК. Чи наявна об'єктивна сторона цього крим. правопорушення у поведінці Романенка і Дмитренка? Які умови кримінальної відповідальності за бездіяльність?

6. Узимку в безлюдному місці Микола напав на Дарину, роздягнув і згвалтував її, залишивши її після цього непритомну на морозі. Унаслідок переохолодження Дарина застудилася і згодом отримала інвалідність.

Чи є причинний зв'язок між діями Миколи та інвалідністю Дарини? Чи має значення той факт, що Дарина мала слабе здоров'я? Який вид причинного зв'язку наявний у цій ситуації?

Т е м а. Суб'єкт кримінального правопорушення

7. Із магазину Анжела намагалася винести блиск для губ та парфуми, однак була зупинена охоронцем. Захисник у судовому засіданні наполягав, що його підзахисна не підлягає кримінальній відповідальності через те, що має психічний розлад. Відповідно до висновку судово-психіатричної експертизи Анжела у період вчинення інкримінованого їй діяння страждала на психічний розлад, тому не була здатна повною мірою усвідомлювати свої дії й керувати ними.

Ознайомтеся із ППВСУ «Про судову практику застосування судами примусових заходів медичного характеру та примусового лікування» від 03.06.2005 р. № 7. Відмежуйте обмежену осудність і неосудності за критеріями їх формул і кримінально-правовими наслідками. Яке рішення повинен прийняти суд?

Чи змінилось би рішення, якби слідством було встановлено, що Анжела вчинила це діяння в день свого 14-річчя?

Т е м а . Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення

8. Бажаючи позбавити життя мийника вікон Дениса, Леонід піднявся на дах п'ятиповерхового офісу, переконався, що Денис знаходиться в підвісній люльці разом з іншим працівником – його напарником Хомою, і перерізав мотузки, які її тримали. Обидва загинули при падінні. На суді Леонід стверджував, що не бажав смерті Хоми.

Які з форм і видів вини мають місце в діянні Леоніда щодо смерті Дениса? Чи є вина у діях Леоніда щодо заподіяння смерті Хоми? Якщо вина наявна, визначте її форму на підставі аналізу інтелектуальної та вольової ознаки.

Чи змінилась би відповідь, якщо люлька знаходилась на висоті третього поверху, проте і Денис, і Леонід загинули від травм, отриманих від падіння?